

Suurten kaupunkiseutujen tulevaisuus

Santtu von Bruun

Paneeli ja kaupunkiseudut

34 virkamiestä kahdeksalta kaupunkiseudulta

- Helsingin seutu
- Tampereen seutu
- Turun seutu
- Oulu
- Jyväskylän seutu
- Kuopion seutu
- Kouvolan seutu
- Porin seutu

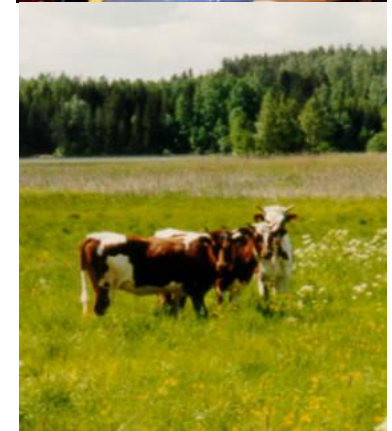
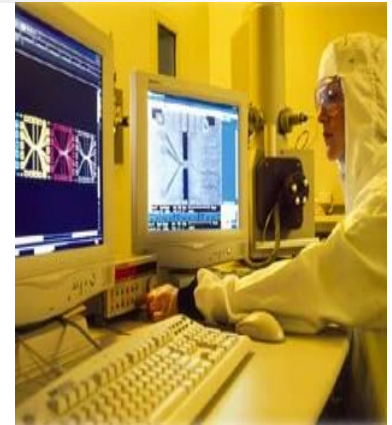
...lisäksi 24 kunta-alan, elinkeinoelämän ja eri sektoreiden asiantuntijaa

"Häviäjiä ja ongelmia on helpompi ennustaa kuin voittajia ja uusia mahdollisuuksia.

*Uudet markkinat,
elinkeinoelämän alat ja
elämäntavat ovat vasta
syntymässä."*

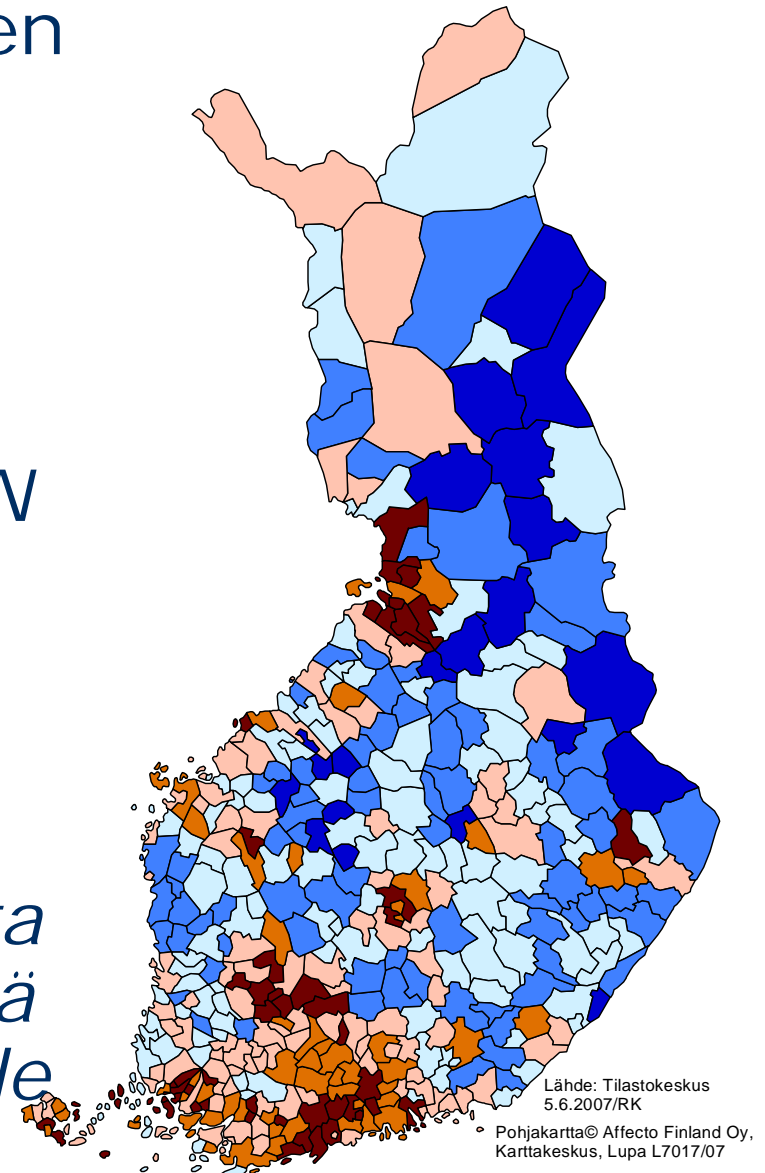
Globaalitalous

- *"Nyt lähtee yritykset, jotka muuten olisivat pysyneet täällä 5-10 vuotta."*
- Osaamisintensiivisten yritysten uudelleen sijoittuminen –työvoima, markkinat, kehitysympäristö.
- *"Pitää muuttaa käsitystä, että missä Kiina kilpailee meidän kanssa. Siellä kehitetään jatkuvasti korkeaa osaamista."*
- *"Uudet elinkeinot menestyvät hirveän huonosti vanhassa aluerakenteessa"*
- *"Ei ole olemassa Suomen kilpailukykyä, on vain alueiden tai kaupunkien kilpailukyky"*

Muuttoliike

- Työikäisen väestön ja nuorten muutto kaupunkeihin
- Erityisen merkittävää on hyvin koulutettujen nuorten aikuisten keskittyminen
- Työvoimakilpailu kiristyy *"NN seutu joutuu tekemään kovasti töitä että osaava työvoima pysyy täällä"*
- Suurten työmarkkinoiden merkitys: *"Harva pikku kunta on sellainen että sieltä löytää töitä pariskunnan molemmille puolisoille."*

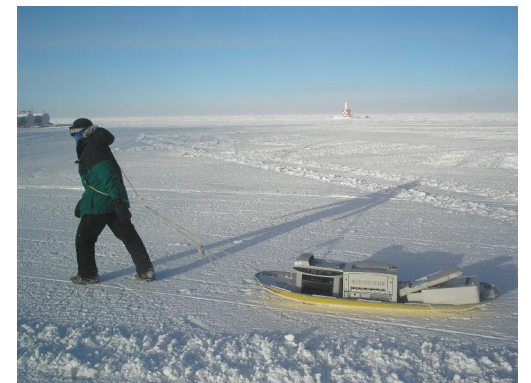
Elämäntavat

- Eriolaisten elämäntapavalintojen kirjo *"Yhtä hyvin sitä tavallista keski-luokkaa on joku tatska kaveri joka kiertää maailman ympäri ja tulee taas sit tekee duunia puoleksi vuodeksi."*
- Elämäntyyleihin liittyy erilaisia tarpeita ja kulutustapoja. Näiden tyydyttäminen on helpompaa suurissa kaupungeissa
- *"Meillä alkaa olla 2. ja 3. polven kaupunkilaisia. Ei ne kuvittelekaan että se elämä olis jossain muualla"*

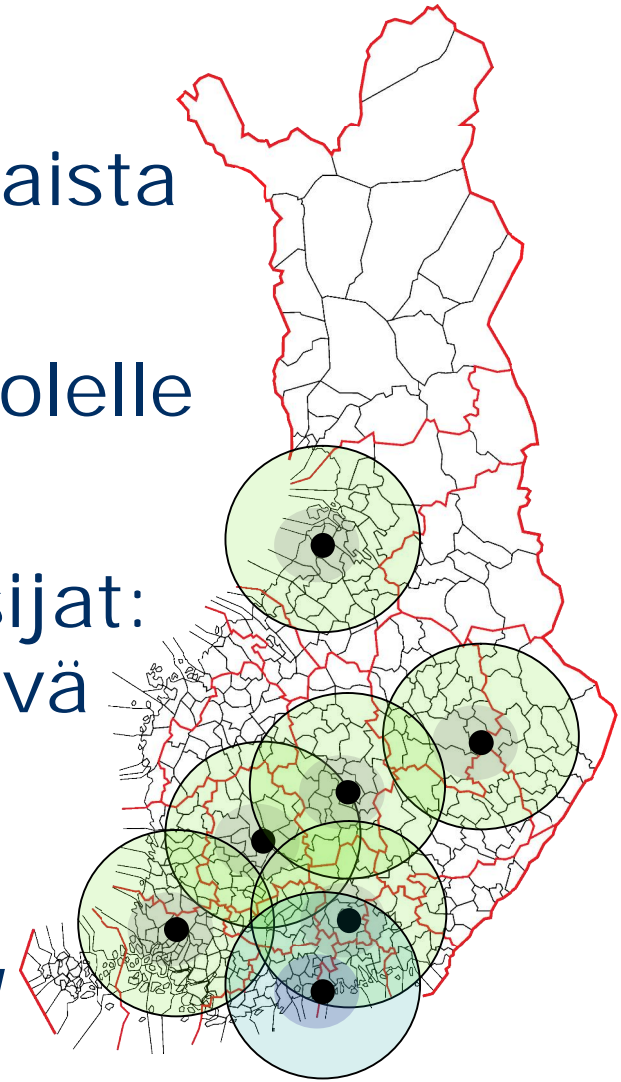
Ilmastonmuutos ja energian hinta

- *"Lähitulevaisuudessa globalisaatiota vahvempi muutosvoima."*
- Sitoumukset ilmastopäästöjen vähentämiseen
- Vaikuttaa yritysten sijoittumiseen
- Alueiden logistinen aseman ja saavutettavuuden haaste
- Asuinpaikkavalinnat muuttuvat
- *"Valtio tulee ohjaamaan maankäyttöä selvästi nykyistä enemmän, kun kunnat ei siihen kerran pysty"*

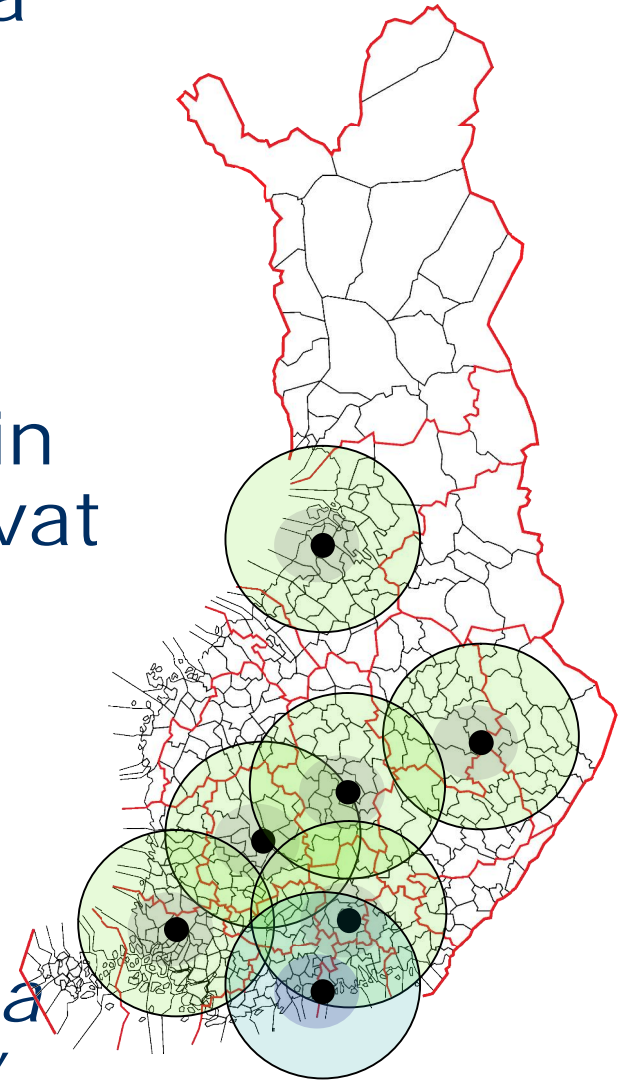
Suurten kaupunkien Suomi

- Kaupunkiseutujen välinen kilpailu kiristyy
- Suomeen jää vain 5-7 elinvoimaista suurta kaupunkiseutua
- Niiden vaikutusalueiden ulkopuolelle jää vain harvoja menestyjiä
- Mahdolliset uudet notkeat nousijat: voimakkaasti erikoistuneita, hyvä sijainti
- *"Maailma on paljon monimutkaisempi. Se perustuu käytäviin ja verkostoihin."*

Suurten kaupunkien Suomi 2

- Keskittymistä ei voida hidastaa
"... mutta voidaan yrittää vaikuttaa siihen, kuinka harvoihin keskuksiin väestö ja toiminnot keskittyvät."
- Vaarana on, että jokin tai jotkin suurista kaupungeista muuttuvat taantuvaksi
- Tasapainoilun ongelma
- Miten huolehditaan suurten kaupunkiseutujen elinvoimasta.
"Nyt on vain metropolipolitiikkaa ja muut suuret on jätetty pois."

Sosiaalisten erojen kasvu

- Tuloerojen kasvu ja uusi osaamis-pohjainen luokkajako
 - Uudet organisaatorakenteet
 - “Epätyypilliset” työsuhteet yleistyvät ja tuloerot kasvavat
 - Osalla työvoiman tuottavuus ei vastaa sen hintaa
- *“Meillä on syntymässä uudenlainen marginaali: Tieto-, taito- ja sosiaalisten pääomien railo, joka jatkuvasti kasvaa.”*
- Ylisukupolvinen marginalisaatio

Maahanmuutto

- *"On falskia puhetta tää työperäinen maahanmuutto, niin kuin isossa mittakaavassa. Suomen kaltaisen maan on vaikea valita tänne tulijoita."*
- Maahanmuutto kohdistuu Suomessa vain muutamille alueille
- Integraatio vs. segregatio. 20% sääntö. *"Nyt joissain paikoissa ollaan kierteen alkuvaiheissa"*
- *"Asemastaan epävarman keskiluokan ja maahanmuuttajien yhteentörmäys voi olla kova"*

Kaupunkiseutujen sisäinen kilpailu

- Kaupunkiseutujen sisäinen kilpailu nähtiin useilla alueilla vahvana.
- *"Kyllähän täällä se kerman kuorintailmiö on tähän asti ollut kova, eikä seutukaavoitus ole maankäyttöä pystynyt ohjaamaan"*
- Segregaatio: *"...on tietyt asuinalueet jonne keskittyy hyväosaisuus ja sitten tietyt alueet joissa asuu kaikista huono-osaisimmat.*
- Verotuoton ja palvelukustannuksien epätasainen jakautuminen: *"En usko että on mitään mahdollisuuksia sellaiseen ratkaisuun jossa näitä kuntia lähtisi vapaaehtoisesti jakamaan tätä kokonaisvastuuta"*

"Varmuudella voidaan sanoa että kuntarakenteella on merkitystä siihen miten veturi jaksaa... jos veturi alkaa piiputtaa niin näiden salonkivaunujenkin vauhti siinä samassa alkaa hiipua"

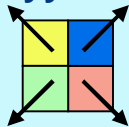
Kaupunkiseudun kuntien yhteistyön mallit

1. Yhteisymmärryksen malli

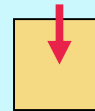
Kun kaupunkiseutujen välinen kilpailu kiristyy, se pakottaa tehostamaan kaupunkiseudun sisällä kuntien yhteistyötä ja toteuttamaan kuntaliitoksia.

2. Erimielisyyksien malli

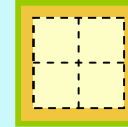
Kaupunkiseudun kunnat kilpailevat keskenään eivätkä tehosta yhteistyötään. Seutu menettää asemiaan valtakunnallisessa ja globaalissa kilpailussa.

3. Valtion pakottamismalli

Kaupunkiseutujen kuntien toimimaton yhteistyö haittaa valtiota ja valtio ottaa käyttöön pakkokeinot yhteistyön ja yhdistymisten lisäämiseksi.

4. Aluekuntamalli (ei maakunta)

Aluekuntamalli voisi tulla käyttöön valituilla kaupunkiseuduilla. Aluekuntaa täydentäisi paikallis- ja hallinto.

"Toistaiseksi kaupunkipolitiikka ei näy mitenkään ministeriöiden toiminnassa ...on ohjelmia jotka keskittyy yksittäiseen asiaan, mutta kokonaisvaltaista politiikkaa ei näy."

Kaupunkipolitiikan painopisteitä

1) Maankäyttö

- Tarvitaan voimakkaampaa valtion ohjausta on maankäytön osalta

2) Segregaation ehkäiseminen

- Sosiaalinen asuntokanta ja –tuotanto

3) Kuntarakenne

- Kuntaliitos on parempi ratkaisu kuin yhteistyö. *"Mennään sellaiseen sopimusviidakkoon, ettei kukaan saa enää mitään selvää."*
- Pakkoliitoksiakin pidettiin mahdollisina ja paikoin toivottavina. *"Kuntarakenteen etsikkoaika päättyy 2013. On vain 4 vuotta armonaikaa."*
- Metropolialue on erityisalue

Kaupunkipolitiikan painopisteitä

4) Liikenneinfrastruktuuri ja joukkoliikenne

- Raideliikenne
- Nopea saavutettavuus, laajat työmarkkinat ja skaalaedut

5) Kilpailukyky:

- Kaikilla suurilla kaupunkiseuduilla on kyettävä uudistamaan elinkeinorakennetta, erityisesti osaamisintensiivisille tai korkean lisäarvon aloille
- *"Suomessa pitäisi luoda kiinnostavia ja haluttavia kaupunkiympäristöjä eikä vain keskittyä kilpailukykyyn ja osaamiseen.*
- Todellinen kilpailu ratkaistaan kyvyllä houkutella koulutettuja, työikäisiä ihmisiä.

Kaupunkipolitiikan painopisteitä

- 6) Osaamis- ja innovaatiojärjestelmä sekä yliopistoverkko
 - Suomessa T&K&I-toimintaan tehtävät panostukset ovat liian pieniä, jos halutaan menestyä osaamisperustaisessa taloudessa
 - Entä suuret ei-yliopistokaupungit
- 7) Työperäisen maahanmuuton edistäminen ja maahanmuuttajien kotouttaminen
 - *" Miksi joku IT -firma tulis Ouluun kilpailemaan Nokian ja muiden kanssa pienenevästä työvoimasta."*